ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

COM(91) 523 τελικό - SYN 379

Βρυξέλλες, 13 Φεβρουαρίου 1992

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΟΚ) ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

που θεσπίζει τις κοινοτικές διαδικασίες για τις ξένες προσμείξεις στα τρόφιμα

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ξένες προσμείξεις μπορούν να εισχωρήσουν στις τροφές με ενσωμάτωσή τους κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης οργανισμών χρησιμοποιούμενων ως τροφές και σε όλα τα στάδια μεταποίησης και εμπορίας.

Οι ξένες προσμείξεις απαντώνται εν γένει στο περιβάλλον και ως εκ τούτου καταλήγουν στα τρόφιμα μέσω της παραγωγής ή παρασκευής τους χωρίς αυτό να είναι σκόπιμο. Οι ξένες προσμείξεις είναι ουσίες που δεν πρέπει να απαντώνται στα τρόφιμα, ει δυνατόν, ειδάλλως πρέπει να διατηρούνται σε ελάχιστα επίπεδα. Οι ξένες προσμείξεις εμφανίζονται συνήθως στα τρόφιμα ως κατάλοιπα. Στις περισσότερες περιπτώσεις αφαιρούνται πολύ δύσκολα από τα τρόφιμα, ακόμη και με τις συνήθεις διαδικασίες επεξεργασίας (πλύση, διήθηση ή, εν γένει, τεχνικές καθαρισμού ή διαχωρισμού).

Ωστόσο, η παρουσία ξένων προσμείξεων δεν καθιστά αυτόματα μια τροφή ακατάλληλη ή ανθυγιεινή για τον άνθρωπο. Από την άλλη πλευρά, υφίστανται ανεπιθύμητες ουσίες που συναντώνται φύσει σε ορισμένες τροφές, όπως οι φυσικές τοξικές ουσίες που δεν είναι ξένες προσμείξεις. Οι εν λόγω φυσικές τοξικές ουσίες εξαλείφονται κανονικά κατά τη διάρκεια της παρασκευής (ιδίως κατά το μαγείρεμα) των τροφών.

Ο καλύτερος τρόπος για να αποφεύγεται η παρουσία ξένων προσμείξεων στις τροφές είναι η δράση στις πηγές με σκοπό να περιοριστεί η παρουσία τους στο περιβάλλον. Η Κοινότητα διαθέτει ήδη πολυποίκιλα μέτρα που αποσκοπούν στην εξάλειψη ή περιορισμό της παρουσίας των επικίνδυνων ουσιών στο περιβάλλον οι οποίες ενδέχεται να εισχωρήσουν στην αλυσίδα διατροφής ως ξένες προσμείξεις.

Παράδειγμα της αποτελεσματικότητας της πολιτικής λήψης προληπτικών μέτρων στην πηγή κατά των ξένων προσμείξεων από το περιβάλλον αποτελεί η μείωση της ύπαρξης μολύβδου ως ξένης πρόσμειξης στα τρόφιμα μέσω της προοδευτικής καθιέρωσης της αμόλυβδης βενζίνης.

Οι πρώτες ύλες, στις οποίες τα επίπεδα ξένων προσμείξεων μπορούν να καταστήσουν την τροφή επικίνδυνη ή ανθυγιεινή για τη δημόσια υγεία, δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται στην παραγωγή τροφίμων. Η εισχώρηση ξένων προσμείξεων στην αλυσίδα διατροφής μπορεί επομένως να αποφευχθεί με παρακολούθηση και έλεγχο των πρώτων υλών στα πρώτα στάδια της αλυσίδας διατροφής.

Η πρόοδος των επιστημονικών γνώσεων δεν επιτρέπει μόνον να γίνει καλύτερα αντιληπτή η επίδραση των ουσιών αυτών στη δημόσια υγεία και ο τρόπος με τον οποίο καταλήγουν στα τρόφιμα αλλά επιτρέπει και την ανίχνευσή τους σε ολοένα χαμηλότερα επίπεδα.

Πολλές από τις ρυθμίσεις που έχουν θεσπιστεί στα κράτη μέλη για τις ξένες προσμείξεις είναι το αποτέλεσμα της ιστορικής εξέλιξης των μέτρων για την αντιμετώπιση ειδικών καταστάσεων και, για το λόγο αυτό, οι εν λόγω ρυθμίσεις είναι δυνατόν να διαφέρουν μεταξύ τους. Οι διαφορές αυτές μπορούν να αποτελέσουν εμπόδιο στην κοινή αγορά τροφίμων, η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το 1992.

Για την εκτίμηση του ανεκτού επιπέδου μιας ξένης πρόσμειξης στα τρόφιμα, είναι αναγκαίο να καθοριστεί με βάση τοξικολογικές μελέτες η ανεκτή ημερήσια δόση. Δεδομένου ότι η ίδια ξένη πρόσμειξη μπορεί να υπάρξει σε πολλές τροφές, χρειάζεται κατά τον καθορισμό του ανεκτού επιπέδου να εξεταστούν όλες οι πιθανές πηγές της ξένης πρόσμειξης και να οριστούν τα ανεκτά επίπεδα με βάση τη συμβολή των διαφόρων τροφών στο διαιτολόγιο.

Συνεπώς δεν κρίνεται κατάλληλο να θεσπιστεί εξειδικευμένη νομοθεσία που θα ορίζει τα επίπεδα των ξένων προσμείξεων για ειδικές ομάδες τροφίμων χωρίς να ληφθεί υπόψη η παρουσία των ξένων προσμείξεων σε άλλες τροφές. Προτείνεται λοιπόν ένα ενέλικτο μέσο, το οποίο θα επιτρέπει να λαμβάνονται αποφάσεις ανάλογα με τους γενικούς τοξικολογικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν, λαμβανομένων υπόψη όλων των πλευρών της παραγωγής και μεταποίησης των τροφίμων.

Παρ'όλ'αυτά το νερό αποτελεί ειδική περίπτωση διότι, όχι μόνον καταναλίσκεται απευθείας και χρησιμεύει ως συστατικό τροφίμων αλλά χρησιμοποιείται επίσης και στην πλύση και μεταποίηση αυτών.

Οι ρυθμίσεις για τα φυτοφάρμακα και τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα συνδέονται άμεσα με τη χρήση αυτών στη γεωργία και τα επιτρεπτά κατάλοιπα αυτών αποτελούν μέρος των παραγόντων που σχετίζονται με τη χρήση τους.

Ομοίως, οι ξένες προσμείξεις οι οποίες προέρχονται από μετανάστευσή τους από υλικά που έρχονται σε επαφή με τις τροφές, ελέγχονται καλύτερα εάν ρυθμιστεί το υλικό που έρχεται σε επαφή με την τροφή παρά εάν καθοριστούν όρια της ξένης πρόσμειξης στο ίδιο το τρόφιμο.

Η ύπαρξη φυσικής ραδιενέργειας στις τροφές είναι το αποτέλεσμα της φυσικής διασποράς ραδιενεργών ισοτόπων στη βιοσφαίρα και στον ανθρώπινο οργανισμό. Επομένως χρειάζεται να ρυθμιστεί μόνον η ύπαρξη ραδιενέργειας στις τροφές μετά από πυρηνικά περιστατικά και το ατύχημα του Chernobyl· η Κοινότητα έχει εκδώσει σχετικό μόνιμο κανονισμό.

Η μικροβιολογική μόλυνση θα αποτελέσει το αντικείμενο ιδιαίτερων γενικών διατάξεων.

'Οταν εκδοθεί ο παρών κανονισμός-πλαίσιο, η Επιτροπή προτίθεται να εξετάσει τις υπάρχουσες τεχνικές ρυθμίσεις για τις ξένες προσμείξεις με βάση μία σύγχρονη τοξικολογική αξιολόγηση, προκειμένου να εκδώσει κοινοτικές ρυθμίσεις, εφόσον χρειάζεται. Η Επιτροπή έχει ήδη ζητήσει κοινοποίηση των εθνικών ρυθμίσεων, έτσι ώστε να αρχίσουν οι εργασίες επιστημονικής αξιολόγησης. Μετέπειτα εθνικά μέτρα θα κοινοποιούνται βάσει της διαδικασίας που ορίζει η οδηγία 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου, η οποία προβλέπει περίοδο αναβολής για την εφαρμογή της οδηγίας στα κράτη μέλη, επιτρέποντας έτσι να αναληφθεί κατάλληλη δράση σε κοινοτική κλίμακα.

Κατά την εκπόνηση της εργασίας αυτής, η Επιτροπή πρόκειται να δώσει προτεραιότητα στις ξένες προσμείξεις που απαιτούν ειδική μέριμνα, όπως π.χ. τα βαρέα μέταλλα.

Η δράση που θα αναληφθεί απευθείας σε κοινοτικό επίπεδο μπορεί να είναι το αποτέλεσμα επιστημονικής έρευνας, συνεργασίας στην επιστημονική αξιολόγηση των τροφών ή των πληροφοριών που προκύπτουν από επίσημους ελέγχους, ή από το σύστημα ταχείας προειδοποίησης για τις τροφές.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΟΚ) ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

που θεσπίζει κοινοτικές διαδικασίες για τις ξένες προσμείξεις στις τροφές

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100Α,

την πρόταση της Επιτροπής(1), και σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο(2),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής(3),

Εκτιμώντας:

ότι είναι σημαντικό να ληφθούν μέτρα με στόχο την προοδευτική θέσπιση της εσωτερικής αγοράς μέσα σε χρονικό διάστημα που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 1992· ότι η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο θα διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων·

ότι οι διαφορές στις ρυθμίσεις των κρατών μελών μπορούν να παρεμποδίσουν τη λειτουργία της κοινής αγοράς και ότι είναι αναγκαίο να θεσπιστεί διαδικασία για την έκδοση εναρμονισμένων κοινοτικών ρυθμίσεων·

ότι οι ξένες προσμείξεις μπορούν να εισχωρήσουν σε οποιοδήποτε στάδιο, από την παραγωγή έως την κατανάλωση·

---

(1)
(2)
(3)

ότι για να προστατευθεί η δημόσια υγεία είναι ουσιαστικό να διατηρούνται οι ξένες προσμείξεις σε επίπεδα αποδεκτά από την τοξικολογική άποψη·

ότι πρέπει να τηρούνται περαιτέρω περιορισμοί, όταν αυτό είναι εφικτό, μέσω ορθών επαγγελματικών πρακτικών· ότι οι δημόσιες αρχές μπορούν να ελέγχουν αποτελεσματικά τη συμμόρφωση προς τις εν λόγω ορθές πρακτικές, δεδομένης της επαγγελματικής κατάρτισης και πείρας των υπαλλήλων τους·

ότι ο παρών κανονισμός ισχύει με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων που θα εκδοθούν στο πλαίσιο περισσότερο ειδικών κοινοτικών ρυθμίσεων·

ότι ζητείται από τα κράτη μέλη να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή σχέδια τεχνικών προτύπων και κανονισμών για τα τρόφιμα συμπεριλαμβανομένων εκείνων για τις ξένες προσμείξεις, βάσει της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ[4] του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 88/182/ΕΟΚ του Συμβουλίου[5], και ότι η διαδικασία κοινοποίησης της οδηγίας αυτής θα εξακολουθήσει να ισχύει για τα τρόφιμα·

ότι θα ζητείται η γνώμη της Επιστημονικής Επιτροπής Τροφίμων για όλα τα θέματα που ενδεχομένως συνδέονται με τη δημόσια υγεία·

(4) ΕΕ αριθ· L 109 της 26·04·83, σ· 8
(5) ΕΕ αριθ· L 81 της 26·04·88, σ· 75

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Ο παρών κανονισμός ορίζει τη διαδικασία θέσπισης ρυθμίσεων σχετικά με τις ξένες προσμείξεις στα τρόφιμα.

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη διατάξεων που θεσπίζονται στα πλαίσια ειδικότερων κοινοτικών ρυθμίσεων.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς του παρόντος Κανονισμού, "ξένη πρόσμειξη" νοείται οιαδήποτε ουσία που δεν έχει προστεθεί σκοπίμως στην τροφή και απαντάται σε αυτήν ως αποτέλεσμα της παραγωγής, βιομηχανικής παραγωγής, μεταποίησης, παρασκευής, επεξεργασίας, ατομικής και συλλογικής συσκευασίας, μεταφοράς ή αποθήκευσης της εν λόγω τροφής ή ως αποτέλεσμα περιβαλλοντικής μόλυνσης.

Άρθρο 3

1. Δεν διατίθεται στο εμπόριο κανένα τρόφιμο το οποίο περιέχει ξένη πρόσμειξη σε ποσό μη αποδεκτό από τοξικολογική άποψη.

2. Επιπλέον, οι ξένες προσμείξεις διατηρούνται σε επίπεδα όσο το δυνατόν χαμηλότερα, τα οποία μπορούν να επιτευχθούν μέσω της εφαρμογής ορθών πρακτικών σε όλα τα στάδια που αναφέρονται στο άρθρο 2.

3. Όταν απαιτείται η εφαρμογή της παραγράφου 1, καθορίζονται μέγιστες τιμές ανοχής για συγκεκριμένες ξένες προσμείξεις σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 8.

Οι ανωτέρω ανοχές εκδίδονται υπό μορφή μη διεξοδικού καταλόγου της Κοινότητας και μπορούν να περιλαμβάνουν :

- διαφορετικές οριακές τιμές για την ίδια ξένη πρόσμειξη σε διαφορετικά τρόφιμα
- όρια ανίχνευσης αναλυτικών μεθόδων
- αναφορά στην μέθοδο δειγματοληψίας και ανάλυσης που πρέπει να εφαρμόζεται.

Άρθρο 4

Κατά παρέκκλιση του άρθρου 10 της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 28ης Μαρτίου 1983(6), που θεσπίζει διαδικασία πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 88/182/ΕΟΚ του Συμβουλίου(7), η κοινοποίηση τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών για ξένες προσμείξεις θα εξακολουθήσει να πραγματοποιείται βάσει της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της εν λόγω οδηγίας.

Άρθρο 5

Διατάξεις που δύνανται να αφορούν τη δημόσια υγεία θα εκδίδονται μετά από γνωμοδότηση της Επιστημονικής Επιτροπής Τροφίμων.

(6) ΕΕ αριθ· L 109 της 26·04·83, σ· 8
(7) ΕΕ αριθ· L 81 της 26·03·88, σ· 75

Άρθρο 6

1. Όταν ένα κράτος μέλος, μετά από νέες πληροφορίες ή μετά από επανεκτίμηση υπαρχουσών πληροφοριών, έχει βάσιμους λόγους να θεωρεί ότι μία ξένη πρόσμειξη στις τροφές θέτει σε κίνδυνο την υγεία του ανθρώπου, παρά το γεγονός ότι είναι σύμφωνη με τον εν λόγω κανονισμό ή ειδικούς κανονισμούς που έχουν εκδοθεί βάσει του παρόντος κανονισμού, το κράτος μέλος μπορεί να αναστείλει προσωρινά ή να περιορίσει την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων στην επικράτειά του. Ενημερώνει αμέσως τα υπόλοιπα κράτη μέλη και την Επιτροπή και κοινοποιεί τους λόγους που το οδήγησαν στην απόφαση αυτή.

2. Η Επιτροπή εξετάζει τους αναφερόμενους στην παράγραφο 1 λόγους που κοινοποίησε το κράτος μέλος όσο το δυνατόν συντομώτερα στο πλαίσιο της Μόνιμης Επιτροπής Τροφίμων και στη συνέχεια εκδίδει αμέσως τη γνώμη της και λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.

Άρθρο 7

Τα κράτη μέλη δεν απαγορεύουν ούτε περιορίζουν το εμπόριο τροφίμων σύμφωνων προς τον παρόντα Κανονισμό ή τους ειδικούς κανονισμούς που εκδίδονται βάσει του παρόντος κανονισμού για λόγους συνδεόμενους με πλευρές που καλύπτουν οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 8

1. Όταν απαιτείται η εφαρμογή της διαδικασίας που ορίζεται στο παρόν άρθρο, η Επιτροπή επικουρείται από τη Μόνιμη Επιτροπή Τροφίμων, ονομαζόμενη στο εξής "η Επιτροπή", η οποία έχει συσταθεί βάσει της οδηγίας 64/414/ΕΟΚ(8) και έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα.

(8) ΕΕ αριθ· L 291 της 19·11·69, σ· 9

2. Ο πρόεδρος υποβάλλει στην Επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν. Η Επιτροπή εκδίδει τη γνώμη της επί του σχεδίου μέσα σε προθεσμία την οποία μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος και εν ανάγκη με ψηφοφορία.

3. Η γνώμη καταγράφεται στα πρακτικά· επιπλέον, όλα τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν να γραφεί η θέση τους στα πρακτικά.

4. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη κατά το μέγιστο δυνατό τη γνώμη που εξέδωσε η Επιτροπή. Ενημερώνει αυτήν για τον τρόπο με τον οποίο έλαβε υπόψη της τη γνώμη.

Άρθρο 9

Ο παρών κανονισμός τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1993.

Ο παρών κανονισμός είναι υποχρεωτικός ως προς όλα τα μέρη του και εφαρμόζεται άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ISSN 0254-1483

COM(91) 523 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR **10**

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-91-597-GR-C

ISBN 92-77-78981-6

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
L-2985 Luxembourg